

Kommunal- og distriktsdepartementet

Hamar, 03.09.25

Deres ref.: 25/1895

Vår ref.: 509.214/FB/2025/41

Høringsuttalelse – endringer i budsjett- og regnskapsforskriften for kommunene og fylkeskommunene mv. og selvkostforskriften

Norsk Vann* viser til departementets høringsbrev av 08.05.2025 med tilhørende høringsnotat med forslag til endringer i forskrift 7. juni 2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (budsjett- og regnskapsforskriften) og i forskrift 11. november 2019 nr. 1731 om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer.

Som interesseorganisasjon for vann- og avløpsvirksomhetene i den norske vannbransjen, vil Norsk Vann med dette komme med innspill til høringsforslaget.

Høringsinnspillet inneholder Norsk Vann sitt syn på avskrivningstider for ledningsnett, renseanlegg, pumpestasjoner og høydebasseng, kalkylerenten i selvkostberegning og fremføringsperioden for overskudd og underskudd i selvkostregnskapet. Vi har ikke vurdert endringsforslagene for de andre driftsmidlene som omfattes av høringen.

Sammendrag

Norsk Vann støtter i utgangspunktet forslaget om at det legges til rette for at maksimale avskrivningstider økes slik at det blir samsvar mellom budsjett- og regnskapsforskriften og selvkostforskriften. Og at anleggsmidlenes antatt reelle levetid legges til grunn. Det understrekes likevel at flere av våre medlemskommuner er skeptiske på grunn av den usikkerheten som følger med at uforutsette fremtidige hendelser og utvikling i samfunnet kan endre levetiden for anleggsmidler og ledningsnett.

Kalkylerenten bør også endres slik at den legges nærmere kommunenes reelle lånerente. Fremføringsperioden for overskudd og underskudd i selvkostfond bør forbli 5 år.

Maksimale avskrivningstider for varige driftsmidler i kommuneregnskapet

Ad økning til henholdsvis 40 eller 80 år

Norsk Vann støtter i utgangspunktet målet om at avskrivninger så langt som mulig bør gjenspeile den faktiske levetiden på investeringen. Det bør, slik som forslaget innebærer, gis mulighet til å utvide maksimal tillatt avskrivningstid etter budsjett- og regnskapsforskriften for nærmere angitte kategorier av anleggsmidler slik at avskrivningstiden i kommuneregnskapet og

i selvkostberegningen i større grad kan tilsvare investeringenes faktiske levetid. Generasjonsprinsippet tilsier også dette.

Det som taler mot en innføring av lengre avskrivningstid, er slik som flere av våre medlemmer påpeker, den økte risikoen som følge av usikkerhet når det gjelder fremtidig utvikling, teknologisk, samfunnsmessig og i rentenivå. Dette kan bety at anlegg på grunn av endrede behov eller krav må skiftes ut eller oppgraderes før forventet levetid er nådd og anleggsmidlene avskrevet. Norsk Vann ser at departementet har bemerket dette, og at det er blant argumentene for at det ikke foreslås å øke maksimal avskrivningstid til mer enn 80 år for ledningsnett selv om levetiden kan være opptil 120 år, avhengig av materialer. I lys av denne problemstillingen, kan det vurderes om den maksimale avskrivningstiden skal endres, men til kortere enn 80 år. Likevel er det prinsippet om den reelle levetiden som bør legges til grunn i hver enkelt investering. Dette innebærer at kommunene må gjøre konkrete vurderinger for å få lagt til grunn en mest mulig reell levetid for hvert prosjekt på bakgrunn av materialer og forventede samfunnsmessige forhold.

Norsk Vann anbefaler at ny maksimal avskrivningstid skal gjelde for investeringer foretatt i 2026 og senere, gjeldende fra 01.01.26.

Etter innspill fra flere kommuner hvor det ser ut til at de har forstått endringsforslagene slik at avskrivningstiden *skal* settes til (40 og) 80 år, virker det på Norsk Vann som at det kan være nødvendig å presisere i forskriften at det er reell levetid på anleggsmiddelet som skal benyttes og at henholdsvis 40 og 80 år er *maksimal* tillatt avskrivningstid. Altså at avskrivningsplanen for investeringen ikke skal være 40 eller 80 år dersom den reelle levetiden ikke er så lang.

Norsk Vann ber departementet se nærmere på sammenhengen mellom avskrivningstider og nedbetalingstid på lån, for å se om det er behov for noen justeringer i regelverket for kommunale lån dersom maksimale avskrivningstider utvides som foreslått. Vi har forstått det slik at kommunal lånegaranti i dag kan gis for maksimalt 38+2år. Dette kan kanskje bli en problemstilling for enkelte IKS og andre samarbeidsformer dersom anleggsmidler får en avskrivningstid på inntil 80 år.

Ad revurdering av avskrivningsplan for tidligere investeringer

Når det gjelder tilbakevirkende kraft, jf. forslaget til ny § 3-4a om at avskrivningsplanene for alle tidligere investeringer skal vurderes på nytt, ønsker vi å bemerke to forhold:

- Norsk Vann ser at et generasjonsperspektiv kan tale for å revurdere avskrivningsplanene for eksisterende investeringer. Men de administrative utfordringene det vil medføre for kommunene å skulle foreta en slik vurdering taler mot at det innføres et krav om revurdering av alle eksisterende investeringer innen de foreslåtte kategoriene. Eventuelt krav om revurdering av avskrivningsplaner for tidligere investeringer bør begrenses i tid bakover. Dersom departementet fastholder at det skal være krav om gjennomgang og revurdering av tidligere investeringer, mener Norsk Vann at det bør settes en grense for hvor langt tilbake i tid det skal vurderes. En grense kan for eksempel settes med tilpasning til bokføringslovens krav til oppbevaring av regnskap og tilhørende bilag.
- Eventuell tilbakevirkende kraft for tidligere investeringer bør gjelde fra 01.01.27. Fristen som er satt i høringsnotatet, med inkludering i budsjett for 2026, er for kort for kommunene med tanke på å få gjort dette på en faglig god måte. Arbeidet med revurdering av alle eksisterende investeringer vil kunne være veldig ressurskrevende, avhengig av antall ikke-ferdig-avskrevne anlegg den enkelte kommune har. Videre er det slik at arbeidet med årsbudsjettet og selvkostberegningen for 2026 i de fleste kommunene er kommet langt allerede, og vil være gjennomført før resultatet av denne høringen er klar.

Kalkylerenten i selvkostberegningen

Norsk Vann støtter at kalkylerenten endres til 3-måneders NIBOR pluss 0,6 prosentpoeng, slik at renterisikoen til kommunene reduseres. Det bør imidlertid informeres om det er NIBOR-renten ved et gitt tidspunkt som skal brukes, eller gjennomsnitt foregående år osv.

Innføringstidspunktet for endring av renten bør diskuteres nøye ettersom det vil kunne få konsekvenser både for gebyret til innbyggerne og kommunenes renterisiko.

Framføringsperioden for overskudd og underskudd i selvkostregnskapet

Norsk Vann støtter forslaget om at framføringsperioden forblir uendret på 5 år for å skape stabilitet i gebyrsatsene og mulighet for kommunene til å planlegge.

I forbindelse med gjennomgangen av framføringsperioden for selvkostfond, oppfordrer Norsk Vann departementet til også å se på regnskapsreglene for negative selvkostfond.

Norsk Vann ønsker departementet lykke til i det videre arbeidet og står gjerne til disposisjon for nærmere opplysninger, dersom det skulle være ønskelig.

Med hilsen
Norsk Vann BA

Ragnhild Aalstad
Direktør

Frøydis Børke
Rådgiver

** Norsk Vann er den nasjonale interesseorganisasjonen for vannbransjen. Organisasjonen skal bidra til rent vann og en bærekraftig utvikling av bransjen gjennom å sikre gode rammebetingelser, kompetanseutvikling og samhandling. Norsk Vann eies av norske kommuner, kommunalt eide selskaper, kommunenes driftsassistanser og enkelte private samvirkevannverk. Norsk Vann representerer 320 kommuner med ca. 96 % av Norges innbyggere. En rekke leverandører, rådgivere m.v. er tilknyttede medlemmer.*